

„Soča“ izhaja vsak petek in velja do pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 4.40
Pol leta 2.20
Četrt leta 1.10

Pri oznanilih in tako tudi pri „poslušnicah“ se plačuje za navadno tristoletno vrsto:

8 kr. če se tiska 1 krat
7 „ „ „ 2 „
6 „ „ „ 3 „

Za več črke po prostoru.

SOČA

Posamezne številke se dobivajo po 8 kr. v tobakarnah v gosposki ulici blizu „treh kromov“ na starem trgu in v namski ulici ter v Trstu, via Casserna, 3.

Dopisi naj se blagovoljno pošiljajo uredništvu „Soče“ v Gorici na Travniku 16, I., narocnina pa opravištvu „Soče“ Via della Croce št. 4. II.

Rekopisi se ne vračajo; dopisi naj se blagovoljno, frankujejo. — Delalcem in drugim, nepriznanim se naročnina kuža, ako se oglase pri opravištvu.

Goriška ljudska posojilnica registrovana zadruga z omejeno zavezo

imela je pretekli ponedeljek, 16. t. m., svoj občni zbor. Zastopanih je bilo izmed 273 opravihni deležev 165, torej dobre tri petine, med tem ko pravila zahtevajo, da je zastopan vsaj deseti del denara, da se sme veljavno sklepati. Obilna udeležitev pri občnem zboru kaže, da se naš narod zanima za ta potrebni in prekoristni svoj zavod. Med navzočimi videli smo monsignora Jož. Marušiča, preč. g. Fil. Kramarja, č. g. A. Znidarčiča, prof. dr. Kosa, gosp. Ant. Bolkota, Bavčarja, Berbuča, Kerševana, Klanjščeka, Zimarja, deželnega poslanca And. Kocijančiča, dr. Al. Rojca, prof. Fr. Erjavca in druge gospode iz mesta in z dežele. Prvi nagovori ravnatelj dr. Nik. Tonkli zbrane društvenike, potem bere tajnik poročilo o odobrovanju delovanju v preteklem letu, eden izmed nadzornikov pa končni račun od 1. junija 1883, ko je začela posojilnica poslovati, do 31. decembra 1884. Hranilnica je začela delovati še le meseca marca 1884.

Iz računa smo posneli, da je imela posojilnica vseh dohodkov 8698 gl. 03 kr., stroškov 8522 gl. 10 kr., torej vsega prometa 17.220 gl. 13 kr. Koncem decembra 1884. imela je v blagajnici gotovine 175 gl. 93 kr. Opravihni deleži, katere so društveniki uložili, znašajo 2735 gl., hranilne vloge, ki se sprejemajo tudi od neudov v vsaki visokosti, pa 3946 gl., od katerih se plačujejo obresti po 4 1/2 od sto. Posojilne obresti so štele 197 gl. 68 kr., kar dá skoro 8 odstotkov na opravihne deleže. Ali od teh obrestij morali so se zakladati ustanovni stroški posojilnice in hranilnice, ki so znašali 169 gl. 44 kr. Uradne pristojbine in prodane knjžice so nesle 86 gl. 96 kr.; ostalih 82 gl. 48 kr. treba je bilo vzeti od navedenih obrestij, tako da je ostalo čistega dobička 115 gl. 20 kr. Reservni zalag, ki se nabira iz ustupnin in je lastnina društvenikov, štel je 63 gl. 50 kr.; občni zbor mu dodal 10 od sto čistega dobička, namreč 11 gl. 52 kr., da znaša zdaj 75 gl. 02 kr. Ostali dobiček 103 gl. 68 kr. razdelil se je med društvenike tako, da dobi vsakdo od vloženih deležev po 4 odstotke obrestij. Ta izid ni sicer na sebi velik, vendar gledé na to, da je prvo leto, ko je bilo treba veliko potrošiti za ustanovne stroške, ki zanaprej odpačajo, reči se mora prav velik, kajti drugi denarni

zavodi nimajo navadno prva leta nič dobička, pač pa še zube. Tekoče leto bo najbrže bogatejše, kajti uže zdaj je plačanih toliko obrestij, da bi prišlo na vsak delež 4 od sto, ako bi se obresti sedaj razdelile.

Dosedanji uspeh ljudske posojilnice je vesel; vendar dalo bi se še veliko več doseči, ako bi se rodoljubi nekoliko bolj ganili. Marsikomu plesni denar v škrinji, namesto da bi ga dal posojilnici, ki bi ž njim pomagala stiskanim in bi mu še bogate obresti dajala. Marsikdo bi si lahko prihranil 10 gl., kolikor iznaša en delež, ter dal jih posojilnici na obresti, da bi imel pravico do posojila, kadarkoli bi hotel. Komur ostaja, naj pristopi posojilnici, da bo pomagal potrebnim; kdor je potreben, naj pristopi, da dobi pomoč; oba imata uzroka dovolj, da se okleneta rešenega zavoda. Rodoljubi ne držite križem rok in ne spite; ganite se, delajte, skrbite za čas potrebe in kake sile. Posojilnica daje denar le svojim društvenikom in sicer po 6 od sto; hranilne vloge pa obrestuje po 4 1/2 od sto. Hranilnica sprejema vsakršne vsote od 1 gl. naprej ter daje tako priliko za varnost. Rojaki, ki ne veste kam z denarom, vložite ga v posojilnico; ona vam pokaže pravo pot. Torej, na noge, bratje, skrbite za svoj obstanek.

Društvenik g. And. Kocijančič prosil je, naj se ustanovni stroški posamezno navodejo. Poročevalec je tej želji ustregel in povedal, da je stalo: dvakratno legalizovanje pravil 22 gl., razglas zadruga v dunajskem vladnom listu 26 gl., v tržaških listih 14 gl., društvene knjige in koleki 29 gl., prepisovanje in tiskanje pravil 18 gl., hranilnične knjige 30 gl., društveni pečat 5 gl. itd. Ravnateljstvo ni dobilo za svoj trud ničesar, ampak je pustilo v blagajnici še one odstotke, do katerih ima pravico po pravilih. Pregledovali so se še nekateri računi posamezno, iz katerih se je spoznalo, da najmanjša hranilna vloga je znašala 1 gl., največja 1200 gl., najmanjše posojilo 20 gl., najvišje 1000 gl. itd. Na predlog preč. g. Kramarja potrdil je občni zbor vse račune ter izrekel zahvalo gg. nadzornikom Erjavcu in Ferli, da sta sestavila izgledno glavno knjigo.

Na to se je po listkih volilo novo ravnateljstvo in nadzorstvo. Ravnatelj bil je voljen dr. Nikolaj Tonkli, udje ravnateljstva pa: monsignor Matija Kramarja, Franjo Ferli, Ivan Berbuč, dr. Gregorčič. V nadzorstvo so prišli: profesor Erjavec, monsignor Jo-

žef Marušič, dr. Alekaj Rojko, župnik Filip Kramar in deželni poslanec Andrej Kocijančič. Imena navedenih gospodov zadostujejo, da se vsak rojak prepriča, da stvar je v poštenih rokah in da sme brez strahu zaupati svoj denar društvu, katero ne zakriva svojih dejanj, ampak jih vsakemu, katerega stvar zadeva, razgrne prav na široko, kakor se je godilo pri letošnjem občnem zboru.

Rojaki, namesto da greste k oderuhom, pridite v posojilnico, ki bo pošteno z Vami ravnala. Ali pred vsem je treba, da sami pomagate društvu na krepkejše noge s tem, da mu pristopite kot deležniki z deleži po 10 gl., ali pa s tem, da dajete v hranilnico česar ne potrebujete. Delavnost in varčnost naj nam pomagata do boljih časov.

Dopisi.

V Gorici, 19. marca. — Slovensko bralno in podporno društvo „Soča“ imelo je preteklo nedeljo zvečer domačo zabavo, ki je bila uže zadnja v „Soči“ naznanjena. Ob 8. uri zbralo se je v društvenih prostorih lepo število društvenikov, izmed katerih so bili nekateri privedli tudi svojo družino seboj. Steli smo vsega vkup nad 60 oseb. Izmed neudov počastila sta nas bila g. Ivan Dolinar iz Trsta, in g. Fajgelj iz Gorice; udeležila sta se zabave tudi g. Fr. Hmelak iz Lokavca in g. Anton Bolko. Zabava vršila se je dostojno in prav prijetno, posebno je očesu dobro ugajalo, da so se društveniki raznih stanov in raznih stopinj med seboj prav bratski imeli. Društvene pevce je vodil g. Matej Koršič; reči moramo, da petje nam je daprado, ter želimo, da bi pevci društvu tudi nadalje zvesti ostali in da bi se marljivo urili. Vse točke je občinstvo z glasnim ploskanjem odobraval. Razprodale so se nekatere nepopolne knjige in kužice, ki se niso mogle obdržati v knjižnici; bolj nego knjige nagibalo je društvenike nodeljubje, da so pridno kupovali in drago plačevali. S tem zneskom si je opomogla društvena knjižnica. Predsednik dr. Gregorčič opisal je v kratkih potezah pa umilivi besedi življenje slovenskih blagovestnikov, sv. Cirila in Metoda. Navzoči so pazljivo poslušali besede, katere je govornik izgovarjal, ter so z glas-

LISTEK.

SV. METOD NAM VZGLED UZOR!

„Čuj pako i zapamti još jedan put narode moj, ti jedina — poslije Isusa Boga i Spasa (Rešitelja) moga — ljubavi moja na ovame svietu!“
Strossmayer I. 1881.

V kratkem bomo praznovali Sloveni tisočletnico velikega Metoda, našega blagovestnika in učitelja. In prav takó! Saj narod, ki svojih zaslužnih mož ne časti, jih tudi vreden ni! Pravi pregovor. Slavimo ga torej, svojega velikega dobrotnika! Posebno pa ne zabimo nikedar nauk, ki nam jih je dal v življenju z besedo in vzgledom.

Sv. Metod je vestno izpolnoval, kar mu je bil priporočil brat Ciril ob smrtni uri. *) „Ljubi moj brat“, dejal mu je, „zarotujem te pri srci najine matere, ki je naju oba nosila, nikari ne stori tega; nikari ne zapusti čede, ki nama je izročena od Boga. Veš, da jej proté velike nevarnosti, ker malo ima prijateljev, a mnogo sovražnikov, ki bi jo uničili in upognili pod svoj jarem, če bi jim bilo to možno!“

In sv. Metod je se je natančno ravnal po teh besedah svojega brata, nadaljeval je po smrti njegovej sam plemenito započetje. In zaradi blaginje slovenskega ljudstva užil je mnogo trpljenja in preganjanja.

*) Gl. Okrošnice Strossmayerjevo I. 1881.

Tudi mi delujmo tako, kaker naš svetnik: pokazimo dejanski, da ljubimo svojo domovino, da ljubimo svoje ljudstvo; in pomagajmo temu ljudstvu, kolikor nam možno, do časne in večne sreče. Marsikedar nam bo sicer trpeti zaradi tega; a nič zato: ljubezen je potrpljiva, vse prenese, vse prebije, vse premaga!

Metod je tudi z besedo pokazal, kader je trebalo, kako mu je pri srci osoda njegovega ljudstva, kako zelo ljubi in čisla svojstva svojega naroda, med katera se šteje tudi jezik! Ko je bil l. 879 tretjič v Rimu, zagovarjal je krepko slovenski jezik v zboru pred drugimi vladikami. Če Sloveni bere to zagovarjanje in opravičevanje, poroše se mu nehoté oči od sv. navdušenja in veselega ponosa. Sv. Metod je zavrnil pred zborom svoje nasprotnike, ki so imenovali slovenski jezik barbarški, surov in neroden, ter jim dejal: „O bratje v Kristu, nikari ne vernjete jeziku, ki ne vé, kaj govori, ne upajte besedi, katero izrekata strast in pohlep. Jaz poznam „slovenski“ jezik. To je jezik v vsakem obziru lep, bogat in darovit, ki se more primerjati vsakemu drugemu, tudi najnaprednejšemu na svetu. Naj bi mu le Bog dal miru in pokoja, po tem mu je sirom odprta izvrstnost grškega in latinskega jezika; vreden in dostojen je večne besede in bogoslужja. S pokojnim mojim bratom prestavila sva v ta jezik sv. pismo in obredne knjige, in prepričala sva se, da je uže zdaj popolnoma primeren sv. poklicu, h kateremu ga je odločil Bog in blaginja slovenskega ljudstva!“

Tako je znal sv. Metod zagovarjati naš krasni, lepo doneči jezik. In po njegovem prizadevanju se

je ta čas tudi res ohranil naš jezik v bogoslужji. Žal, da je ta le malo časa trajalo! Če bi bila jedinstvo takratne cerkve dalje trpelo, bili bi brskone vsi Slovani sprejeli kristijansko vero od slov. učencev; ob jednem pa bi bili sprejeli tudi slovensko pismo in jezik, v katerem so bile pisane takratne bogoslужne knjige. In more, da bi imeli zdaj vsi Slovani skupni pismeni jezik, kaker ga imajo Nemci in Vlasi. A žal, prišlo je drugače!

Le dobrih 20 let se je ohranil slov. jezik v popolni veljavi. Sovražni Nemci niso jenjali rovatit zoper slov. bogoslужje; niso mirevali, dokler niso bili pregnani iz dežele Metodovi nasledniki: Klement, Naum, Angelar, Sava Gorazd. Pa na njihovo mesto prišli so frankovski nemški duhovni v deželo in ti so odpravili slovensčino iz bogoslужja. Zraven tega so še došli divji Ogrji, ki so se zagodili prav v sredo slov. dežel, ter jih tako razpolovili. In veliki slov. narod je bil razcepjen na posamične rodove. Wru tega se je še kristjanstvo razcepilo na dva dela: katoliški in pravoslavni. In to je bilo zopet osodopolno za Slovence; nekateri so ostali v rimski cerkvi, a drugi so se pridružili vzhodu. Pa še dan danes je taka razdeljenost mej nami: Slovenci (v ožjem pomenu) Hrvati, Čehi, Poljaki smo katoličani; Rusi, Sibi Bolgari se drže pravoslavne vére, t. j. razkola ali odpada.

In zaradi takih nezdov se je moral slov. jezik po večjem umakniti drugim jezikom, izgubil je prejšnjo veljavo.

Vendar pa, bratje — nam je ostal!

(Konec pride.)

nim ploskanjem izražali svojo zadovoljnost s t.m., kar se slišali. Tombola imela je tri dobitke, preračunjena za velikonočne praznike, in je praznovala mnogo smeha. Ivan pl. Reja oskrboval je kuhinjo in klet prav pohvalno. Knjižničar g. J. pl. Kl. napil je došle mu prijatelju iz Trsta in udoma odličnjakoma, ki sta ta večer društvo počastila s svojo navzočnostjo. G. Dolinar se je zahvalil na presrečnem sprejemu in je napil društvenim pevcem, g. J. P. pa društvu. Po 10. uri so društveniki začeli odhajati; pevcu so pa še nekoliko časa ostali z nekaterimi društveniki, ki so se prav dobro imeli. Vsakdo je zapustil vesel domačo zabavo ter bil v svojem srci hvaležen odboru, da jo je poskrbel. Po velikonoči namerava društvo napraviti slavnost v spomin tisoč let, odkar je umrl sv. Metod. Belo nedeljo, 12. aprila, bo predpoludne slovesna sv. maša, popoldne pa izlet v bližnji Solkan, kjer se društvo nadeja prijaznega sprejema.

V Gorici, 20. marca. — (Vincencijeva družba.) Preteklo nedeljo, 15. t. m., imela je družba sv. Vincencija Pavljanskega v Gorici svoj letni občni zbor. Ob 6. uri svečer zbralo se je v pritlični dvorani Matije grofje Coroninijev obilno število delavskih udov in podpirateljev tega društva; šteli smo jih nad 50 duhovskega in svetnega stanu. Dvorana bila je lepo opremljena, ozaljšana s podobno s. Vincencija Pavljanskega in krasno razsvetljena. Ob določeni uri pripeljal se je milostljivi gospod knez nadškof goriški Alojzij dr. Zorn, katerega so navzoči spoštljivo pozdravili. Društveni predsednik, preblagorodni gospod Oskar baron Sommaruga, z odbornikom dr. g. K. Baubelo in g. profesorjem J. pl. Kleinmayerjem (predsednikom II. konference), spremil je preavitelga kneza na odločeno mesto in tedaj se je začelo zborovanje. Predsednik pozdravi prečastnega gospoda nadškofa in navzoče društvenike.

Tajnik dr. g. Baubela prečital je najprej zapisnik zadnjega občnega zbora, potem pa odborovo poročilo za leto 1884. Iz tega poročila, ki se je razdeljevalo med navzoče v slovenskem, italijanskem in nemškem jeziku, povzamemo sledeče podatke. Družba sv. Vincencija deluje v Gorici od l. 1878. in ima svojo skrb a. za uboge, b. za bolne, c. za mlade ljudi. Družbin oddelek za uboge štel je v preteklem letu 12 delavskih in 37 čistih udov, mimo teh več dobrotnikov in podpirateljev. Podpora se je delila v začetku leta 46, ob koncu pa še 25 družinam. Delila se je z nakaznicami na kruh, meso, riž itd. Temu in onemu se je pripomoglo k plači hišne najemnine. Tudi nekaj obleke in odeje se je ssem in tje razdelilo. K zaslužku se je več revežem pomagalo. Z ustreznimi nauki, dobrim berilom, dobrimi sveti in nagovarjanjem k vrednemu prejemu sv. sakramentov, posebno pri bolnikih, skusila je družba zadostiti dušnim potrebam svojih varrancev. Od enega svojih soudov podedovala je družba precej premoženja. Dobrotnika priporočila v molitve in blag spomin. Spolnila se je družbi ob konci minolega leta ena njenih gorečih želj, več časa gojenih želj. Ustanovila se je namreč v fari sv. Ignacija in sv. Vida „društvo Vincencijeva konferenca“. S pomnoženimi močmi bodeti obe konferenci družbe sv. Vincencija skrbeli tudi za naprej v sesterski svesti in prijateljski edinosti za uboge vsega mesta. Druga konferenca, kateri je slovenski poslovni jezik, šteje sedaj 14 delavskih udov in oskrbuje 18 revnih in bolnih družin ter namerava napraviti nekako študentovsko kuhinjo za revne dijakke goriške okolice. Seje ima vsak petek. Bog podeli tej mladi konferenci svoj blagoslov in mnogo dobrotnikov in to v korist revnim in ubogim, kakor tudi v blager pomoči potrebni šolski mladini! Za uboge se je leta 1884 prejelo 1377 gl. 07 kr., izdalo pa 1315 gl. 80 kr., tako da konec preteklega leta ostalo je v tem oddelku še 61 g. 27 k.

Na večstransko željo domačih družin in z ozirom na to, da od leta do leta množi se število bolehalih ptajcev, kateri v Gorico, posebno čez zimo, dohajajo, odločila se je družba sv. Vincencija, poklicati z višjim dovoljenjem s Štajerske dve sestri sv. križa. 4. novembra pret. leta došli sti sestri v Gorico in nastopili sti svoj milosérno delovanje. Vspeli so prvih mesecev kaže, da je tudi tukaj družba pravo zadela. Da, kaže se že zdaj nujna potreba k dvema prejšnjima sestrama še eno poklicati. Ta oddelek imel je dohodkov 623 gl. 72 kr., stroškov pa 151 gl. 80 kr., tako da je ostalo koncem leta 471 gl. 92 kr.

Že od l. 1882 ima Vincencijeva družba v našem prostornem stanovanju v kapucinski ulici h. števil. 16. V teh prostorih zbira se ob nedeljah in praznikih popoldne 50—60 fantičev. Nekateri družbeniki in bogoslovci goriškega semenišča podučujejo zbrano mladež v kerščanskem in drugih potrebnih naukih. Pod njih nadzorstvom veršijo se tudi spodobne igre in poštene zabave. Navažno razdeli se prišlim otrokom tudi mala južina. Proti večeru udeležijo se skupno blagoslova v kapucinski cerkvi. Poduk, zabranitev nevarnega pohajkovanja in pristopa v nevarne tovaršije je glavni namen tega podjetja.

V l. 1884 se je ta družbin delokrog razširil. Skerbeti se je začelo tudi za revne pa zmožne dijakke; preskrbujejo se namreč nekateri s hrano ali pa stanovanjem, slučajno celo z obojim. Glavna stvar je pa tudi tukaj nadzorstvo in vodstvo teh mladeničev.

Želja Vincencijeva družbe je, da bi se dotičniki posvetili pozneje duhovskemu stanu; svojemu namenu zadosti pa družba tudi že s tem, če kaj pomore, da postanejo in ostanejo mladenči dobri kristjani in zvesti državljani. Nekaterim gospodom družbenikom izročena je še posebej skrb za dijake. Oni jim namdomestujejo deloma starše ali gospodarje; s tem pa da ponavljajo z njimi šolske reči, ustrezajo gotovo učencem in tudi gg. učiteljem. V tem oddelku ima družba: ostankov od l. 1883. 53 gl. 37 kr., dohodkov l. 1884 262 gl. 60 kr., skupnih dohodkov 315 97 kr., skupnih stroškov 173 gl. 98 kr., ostanka za leto 1885 pa 141 gl. 99 kr.

Vseh dohodkov imela je Vincencijeva družba leta 1884. 2316 gl. 76 kr., stroškov pa 1641 gl. 58 kr., tako da ostaja konec leta 1884 675 gl. 18 kr.

Prav ponižno in v božjem imenu prosim družba stare prijatelje in znance, naj jej zvesti ostanejo, druge pa, da jej v obilnem številu pristopijo. Saj ne gre za nas, ampak za uboge, spričo Boga!

Po prebranem letnem poročilu govoril je prof. Alpi italijanski o uboštvu v očeh katoliške vere in o kerščanski dobrotelnosti, dr. g. Iv. Grbec je pa pojašnjeval v slovenskem govoru, da miloščina se mora vrednim deliti, ter je pohvalil družbo, ki dela po tem načelu. Predsednik se zahvali mil. g. knez nadškofu, da je počastil zbor s svojo navzočnostjo, ter ga prosil blagoslova. Knez odgovori, da mu je ljubo, videti, kako društvo napreduje, ter izrazi svojo željo, naj bi se še bolj širilo nego do zdaj. Potem je dal zbranim svoj blagoslov in zborovanje je bilo končano. Tako dela kerščanska dobrotelnost, ki ne dela razlike med ubogim in ubogim, ampak deli vsem enako, ko so potrebni, ne da bi jih zavjedala, žalila ali celo zasramovala. Želimo najsrečnejši uspeh društvu, ki sloni na verski katoliški podlagi.

Iz Brd, 14. marca. — Srečnega čuti se vojak prostak, kedar mu višji poveljnik izjavi svojo zadovoljnost in pohvalo zaradi vedenja njegovega v boji, ter se še močnejše ohrabri za prihodnje bitke.

Taka pohvala ojači tudi „brambovce“ domovine na narodnem polju. Jugoslovansko narodno polje ima mnogo brambovcev, a med njimi odlikuje se eden, ki se svojimi izjavami in pohvalami zelo navdušuje prostake. Ta voditelj in navduševatelj je prevzvišeni g. J. J. Strossmayer, vladika v Djakovu. Ali ne daje temu spričevanje vsako njegovo pismo in tudi ono, katero je prejel „Slov. jez.“?

Zato naj stojé tukaj tudi nekateri stavki iz Strossmayerjevega pisma, katero je došlo te dni predsedniku „Slov. jez.“: „Velečastni gospodine!

Bog dragi osobito milostiv bude slovenskoj našoj brači (bratom), koja se tamo na medjitalijanskoga i njemačkoga življa neustrašivo bore za svoj blagozvučni (blagoglasni) jezik i za očuvanje narodnih prava i običaja a protivu jakomu silniku i protivniku slovenskoga sveta. — ... S toga ima ovim v ime hrvatske braće moje najtoplija moja hvala!

„Slovenski jez.“ vrši tu zadaču (nalogu) v prvom redu na medjah Slovenskoga i talijanskoga sveta; pak Bog ga dragi v pomoćnom poslu blagoslovio!

Budimo složni, budimo jedni, i budimo tadar sigurni našoj pobjedi! (tedaj gotovi naše zmage).

Pozdravite mi od svega srдца svu gospodu odbornike „Slovenskoga jez.“ te i svu ostalu braću Slovence! S bratskom ljubavju Velečastnosti Vašoj harni (udani) J. J. Strossmayer l. r. biskup. V Djakovu dne 2. ožujka 1885.

S Trnovega, 11. marca. Pri objavi, katero smo slišali 18. prosenca t. l. pred cerkvijo, reklo se je z velikim glasom: Trnovci in Voglarji, volilnik je spisan in v občinski pisarnici leži vsakemu na ogled.

Nekateri volilci so šli 14. dan po tej objavi volilnik ogledat. Ko stopijo v občinsko pisarnico, najdejo note župana in tajnika. Prašala sta jih, po kaj so prišli. Volilci so odgovorili: volilnik pregledat. Na to reče župan: ni več časa, čas videti je bil 8 dnij; vender ga je pokazal. Volilci ogledujejo in prašajo župana, če smejo kaj malega iz volilnika izpisati. Župan se obrne do tajnika in ga vpraša za svet. Tajnik reče: ja; to Bog varuj! potem vender pristavi pomislivši se: no, če hočete Vi, župan, dovoliti kaj malega. Eden volilec bere, drugi si zaznamuje na papir število volilcev, koliko jih je pod Trnovo, k Voglarjem ali k Lokvam; napiše imena. Kar stopi v pisarnico drug starašina, sosed, vsi trije se pogledujejo, z očmi mignejo, z glavo zganejo; nato vzame župan volilnik volilec iz rok in izpred očí. Ostali so možje kakor ocmokani in z dolgim nosom odšli so vsak na svoj dom. Tako se tolmači občinska postava pri nas. Občinski red govori, da mora biti volilnik razporežen na ogled v pisarnici štir tedne. Po našem mnenju znaša vsak teden 7 dni, in 4 tedni 28 dnij; po županovem računu pa bi imeli 4 tedni le 8 dnij. Protestiral (ugovarjal) ni nobeden, ker ne vemo zakaj, ker vemo le koliko volilcev je v prvem razredu.

Volilci, udeležite se vsi volitve in volite prave može; ako bote edini, smete upati zmago. Volite, ker dobro veste, da občina je mnogo dolžna, in da ni še plačala, kolikor bi morala. Volite varčne gospodarje.

S Krasa, 15. marca. Pretekli četrtek, 12. t. m., našli so na občinski cesti med Koprivo in Hruševico, blizu neke golobje jame, mrtvo truplo noseče ženske, imenovane Jožefa Krt iz Hruševico. Umorjena bila je, kakor se sploh govori in sodi, že v nedeljo popoldne. Morilec je neki Andrej Zega, tako se sodi, iz Koprive, ki je to deklino spremljal iz Trsta domov, kjer bi potrebno preskrbel za ženitev. Tega človeka, ki je v svoji občini sploh znan kot surov in razbrzdan, kateremu je „k besedi božji branil ples, k maši vinski bokali,“ je policija že prišla in zaprla.

Težko je tako žalostne dogodke zapisati brez opazke. Med različnimi narodi, ki so prišli o konci rimskega cesarstva od vzhajajočega solca krajev in od tam, kjer ono o polunoci stoji, v srednjo Evropo in jej dali sedanjo podobo staro, med temi narodi bili so nekateri surovi, kakor Vandali, drugi krvoločni, kakor Huni, drugim zopet bila je dana beseda in prisega brez veljave, kakor mogočnim Frankom, a naši pradedje, stari Slovani, pri vseh svojih slabostih, bili so mirni, gostoljubni, velikokrat le preveč pravični in odkritosrčni, oili so plemenitega srca. Žal, da dan danes, če hočemo resnično govoriti, o njih potomcih v vsem enake sodbe izreči ne moremo. S tem pa nikakor nisem rekel, da bi bilo ljudstvo drugih narodov na boljsem. Različni so vzroki teh žalostnih prikazni.

Kar se tiče tu na Krasu in sploh v obližji Trsta stanujočega ljudstva, temu moralno gotovo veliko škoduje Trst. Mladšč ali nedorasla deklina zapusti v zorni mladosti hišo svojega očeta in gre v novi Babilon iskat si službe. Najbolje moči v najkrepkejših letih, namesto da bi doma obdelovale polje, obrabijo se drugje. Ko so taki ljudje enkrat oslabei in nakupili si družino, zapravili vero, jezik, zdravje in premoženje, potem pa v bolnišnico ali pa domov, in srečna občina skrbi za nje ali pa plačuj! To je gmotni dobiček, katerega nam le preveč donša Trst. Čas bi bil, da bi naši poslanci in župani, kar se je že tolikokrat ponavljalo in povdarjalo, o tem potrebno ukrenili.

Gmotni dobiček Trsta, pravijo, je dobiček tudi za okoličane, ker imajo ti prilžnost vsako stvar tam prodati in si drugo potrebno tam nakupiti. Res je, to se le do pike preveč rado izpolnuje. Vsaka najmanjša stvar, ki bi se doma lahko prodala, nese se v mesto, jer se mora velikokrat bolji kup oddati nego doma. Kar bi lahko eden na vozičku peljal, to nese deset žensk za to, da se gre v mesto sprehajati, obraze prodajati. Izgovor je: vsake reči kupim za dva krajcarja in ni mi treba plačati colnine. Preteklo leto smo že z veseljem pričakovali, da se odpravi prosta tržaška luka, ktera povzročuje vsem izven Trsta velike sitnosti in težave. Gotovo bi se dal odškodovati Trst, da bi ne trpel radi tega škode in drugim bi bilo ustreženo. Pa naše staro geslo je: čakaj in čakaj. Trst čaka železnico in bomo tudi še čakali, kakor se kaže, predno se izpolnijo naše želje.

Toda pravnost, prava omika, plemenitost srca ne pogreša se le tu v mestnem obližji, to pomanjkanje vidi se tudi drugje. Vzrok temu je slab vzgoja in velikokrat tudi napačna pravna odgoja. Vzgoja in odgoja je le prevečkrat samo zunanja. Telesne kakor duševne zmožnosti, prirojene človeku, treba je razvijati, izobraziti. Otrok, ki bo zmirom v kotu tičal, nikdar ne bo lepo hodil; mož, ki je slišal v mladosti samo besedičenje, ostane top in človek, ki nikdar plemenitih činov videl ali slišal ni, ali ki nikdar ni bil k temu napeljevan, ostane surov. Veliko dobrega se stori, ker je tako zaukazano. Da bi se pa storilo to tudi radi tega, ker srce tako zaukaže, da bi čustvo samo hrepenelo po lepem in vzvišenem, to težko najdeš. Posledica tega pa je, posebno če gmotna sila pritiska, da se izcimi hinavstvo in klečeplazstvo. Kje pa potem značaj, narodno prepričanje, narodni ponos, pojmi o pravici in pravi svobodi?!

Slišal sem večkrat še stare in modre može modrovati, da nova šola našemu ljudstvu več škoduje, nego koristi. Moje mnenje in preptičanje je, da bode šola narodu gotovo veliko koristila, samo paziti je treba, da šola ne neha z 12. ali 14. letom. Prilžnost morajo imeti šoli odrasli, da dobivajo poučene in dobre knjige v roke. Za to je treba, da ima vsaka večja občina svojo ljudsko knjižnico. Pa tudi na druge načine treba je izobrazovati, plemeniti, izbujati ponos pri prostem ljudstvu. Ubogi meščani starega mesta Atene dobivali so iz državne blagajnice „theorikon“, da so se lahko udeleževali gledališčnih iger. Pri društvenih zabavah, katere naša društva prirejajo, naj bi bil ustop vsacemu mogoč. In pri teh veselicah — govorim o zabavah na kmetih — naj bi bili na prvem mestu, mesto pitja, plesa, trošenja denara, govori in pogovori. Glavna stvar vseh pa, katerim je pri srci napredek našega naroda, bivajočega v mili naši domovini, je: na delo,

„ker življenje ni praznik“, če hočemo viditi „nov rod ponosnih sinov in deklet“.

Politični pregled.

Kakor smo že zadnjič poročali, dognala se je razprava o proračunu za leto 1885 v državnem zboru v minolem tednu do potreb in zahtev naučnega ministra, a nasledki onih razprav se še le sčasom pokažejo. Tirolski poslanec in duhoviti govornik prof. Greuter grajal je zadeve na vseučiliški dunajskem, kjer je nad 60 profesorjev židov. Drugi dan odgovoril mu je minister Conrad tako osorno in razžaljivo, da je žel mnogo pohvale od levičarjev. S tem govorom je deloma uničil dober utis, katerega je bil naredil na desnico govor finančnega ministra Dunajevskega in ministerskega predsednika Thaffaja. Desnica je bila hudo žaljena in minister Conrad je dva dni zaporedoma govoril z vidljivim namenom, da bi poslance Greuterja in desnico potolažil. Toda stvar se mu ni nič kaj posrečila in razburjenost nad tem ministrom je na desni strani zbornice še jako velika. Listi, ki so z večino v zvezi, govoré, da minister Conrad ne bo sedel več na svojem stolu v zbornici, ko se snide vnovič zbor po volitvah.

Ta teden obravnavale so se zadeve trgovskega ministerstva. Pri tej priliki odbijal je poslanec Kuzi napade levičarjev na moravskega namestnika Schönborna ter jim povedal, da oni smatrajo odstranjenje prejšnjih krivic proti Čehom kot krivico in udarec nemški narodnosti. Iz tega dela proračuna razvidno je, da se bode takoj gradila železnica Hrpelje-Trst, ker je nad milijon goldinarjev v proračunu za to železnico. Zahtevalo se je tudi odstranjenje proste luke tržaške, dočim je poslanec Burgstaller temu oporekal ter zahteval za to odškodnino. Isti poslanec je tudi toplo priporočal zgradbe nove železnice, ki bi vezala Trst z Rudolfovo železnico in bi bila od južne železnice neodvisna. Proračun trgovskega ministra, ki je bil po odsekovem predlogu nespremenjen sprejet, ni dal letos povoda napadom zoper ministra Pino-ta, le radi volitev v kupčijske zbornice, osobito ono v Plzinu, so se zaleteli nekateri poslanci izmed levičarjev v ministra, a ta jih je odločno in lahko zavrnil, ker pritožbe niso bile opravičene.

Zbornica je prešla na to v razpravo o potrebah kmetijskega in pravosodnega ministerstva, katera se je vršila mirno in ni povzročila zanimivih debat. V četrtek je bila razprava o proračunu končana. V petek in soboto se bodo obravnavale manj važne reči, v ponedeljek pa pogodba s severno železnico.

Cesarjevič Rudolf in njegova soproga Štefaniya prišla sta na Njijinem potovanji 15. t. m. v Atene, kjer sta bila prav slovesno in srčno sprejeta.

Vojna nevarnost med Rusijo in Anglijo radi posestev v srednji Aziji je skoro odstranjena; ruske in afganske čete ostanejo sedaj v svojih pozicijah in Angleži pogajajo se z Rusi zaradi urejenja meje.

V nemškem državnem zboru se razpravlja o subvenciji za parniško vožnjo. Nemci hočejo imeti kakor druge države posestva (kolonije) v drugih delih sveta, da bi se te kolonije ohranile, treba parniške zveze in tem denarne pomoči. Gotovo je, da zbor dovoli v tem oziru vse, kar kancelar, knez Bismark, želi. Po tem takem bo Trst konečno postaja jedne črte parniške vožnje.

Domače in razne vesti.

Za otroški vrt so darovali: monsignor Jožef Marušič, častni kanonik v Gorici, 5 gl. — Franc Kofol, kaplan v Rifembergu 5 gl. — Josip Ivančič, profesor v Gorici, 5 gl. — F. C. v Š. 2 gl. 40 kr. — Blaž Grča, vikar v Cepovanu, 2 gl. — Za dekliško šolo so dali: monsignor J. Marušič 5 gl. — Fr. Kofol 5 gl. F. C. v Š. 2 gl. 50 kr. Bl. Grča 2 gl. Prejela hvala gospodom darovateljem, ki imajo zaslug pred Bogom in pred državo, ko delujejo za omiko in vzgojo zapuščene naroda. Blaga arca katere koli

narodnosti posnemajte prelep vzgled teh človekoljubnih gospodov.

Umril je 19. t. m. o. Bonaventura Sell, provincijal čč. oo. frančiškanov v pokrajini sv. Križa. Zjutraj je goreči gospod še spovedoval nad dve uri; jelo mu je slabo prihajati in moral je iti v posteljo; mrtud ga je zadel zaporedom, da je kmalu zgubil zavest in ob 1. popoldne bil je mrtev. Rodil se je v Korminu 23. februarja 1820, v duhovnika je bil posvečen 23. septembra 1843, v frančiškanski red je stopil 14. julija 1851, 22 let učil je v domačem učilišču bogoslovje, potem je bil več let na Tersatu, provincijal je bil izvoljen 22. avgusta 1883 in od tistega časa je bival spet v Gorici. Vse svoje življenje posvetil je blaginji bližnjega.

Krištof Ernest Coronini državni grof Kronberški baron Dornborški itd., višji dedni deželni točaj v Kranjski in Slovenski marki, c. k. kamornik itd., umrl je 18. t. m. ob 10^{1/2} predpoludne v 71. letu življenja po kratki bolezni, prejemši sv. sakramente za umirajočega. Pogreb bo danes ob 2^{1/2} v Gorici, spreved začne na Studenci (via Alvarez) in pojde v Veliko cerkev; maše zadušnice so bodo brale 28. t. m. ob 10 uri v goriški prvostolni cerkvi in v Krombergu. Zapustil je dva sina Arturja in Alfreda, vnuka Karla, brata Karla in sestro Matildo. N. v. m. p.

Gospod Franc Povše, vodja slovenskega oddelka deželne kmetijske šole v Gorici, ponovil je, kakor se nam poroča, prošnjo za umirovljenje in imena, iz zdravstvenih ozirav zapustiti naše mesto. Ako se to zgodi, zgubimo goriški Slovenci delavnega moža, katerega v mnogem oziru ne bo lahko namestiti. Malo mož imamo, in še ti nas zapuščajo radi boleznimi ali smrti; zgubijo se hitro, ali kedaj se namestijo? Dandanes brije tako ostra sapa od vseh strani proti Slovencem, da je mogoče le s težavo ohraniti šibka dreve, katera nam hoče vihar siloma pokončati.

Odbor slovenskega bralnega in podpor-nega društva potrdil je društveni račun za I. četrtletje 1885, t. j. za mesec december 1884, januar in februar 1885, kakor sledi:

Dohodki: Preostanek denarnični leta 1884 197 gl. 80 kr.; doneski podpirateljev 44 gl.; mesečina in pristopnina rednih podpornih udov 288 gl. 50 kr.; izrednih podpornih udov 32 gl. 30 kr.; domačih bralnih udov 21 gl. 60 kr.; zunanjih bralnih udov 14 gl. 80 kr.; darovi 23 gl. 20 kr.; dohodki veselice 65 gl. 52 kr.; za prodane časopise 16 gl. 99 kr.; razni dohodki 20 gl. 20 kr.; vkup 724 gl. 41 kr.

Stroški: Plača društvenemu zdravniku za leto 1884 127 gl.; zdravila rednim podpornim udom za leto 1884 143 gl. 60 kr.; podpore rednim podpornim udom za 326 dni po 40 novcev in 13 dni po 20 novcev 133 gl.; izrednim podpornim udom za 58 dni po 30 novcev in za 110 dni po 20 novcev 42 gl. 60 kr.; stroški za društvene prostore 45 gl. 71 kr.; za časopise 23 gl. 29 kr.; za knjige in knjižaliče 12 gl. 27 kr.; za tisek 31 gl.; razni stroški 8 gl. 50 k., vkup 566 gl. 97 kr. Od denarničnega preostanka 157 gl. 44 kr. je odbor obrestonosno naložil vsoto 100 gl. (meseca marca spet 110 gl.)

Iz računa je razviden ugoden razvitek podpor-nega društva v I. društvenem četrtletju, ako se v poštev vzame, da je moral odbor izplačati za preteklo društveno leto nad 270 gl. ter da je bilo v preteklem četrtletju 517 bolnih dni, tedaj povprečno na dan skoro 6 bolnikov. Podporno društvo se priporoča tedaj ne samo rokodelcem, dninarjem, težakom, ampak tudi vsem rodoljubom, kateri naj blagovolijo, kakor do sedaj gmotno podpirati društvo, da doseže z združenimi močmi svoj pravi smoter, to je podporo bolnih, za delo nesposobnih udov.

Pri tej priložnosti prosimo tudi vse gospode društvene poverjenike da bi društvenike pri vsaki priliki opominjali blagovolili na redno plačevanje mesečnin, ker sicer izgubé društveniki po društvenih pravih pravico do gmotne podpore.

Iz Števerjana. III. izkaz radodarnih doneskov za društveno zastavo, Leopold Maraž 1 gl.; Valentin Maraž 1 gl. Med prve darovatelje z dežele šteje odbor č. g. J. Godniča, kaplana v Solkanu, kateri je podaril za omenjeno zastavo 2 gl.; zato se mu odbor presrečno zahvaljuje. Ob enem pa uljudno prosi tudi druge rodoljube, da bi kaj darovali v ta namen. Tudi najmanjši dar se hvaležno sprejme. V štv. 32. cenjene „Soče“ od 8. avgusta l. 1884 je bilo izkazano nabranega denara 56 gl. 10 kr., torej vsega skupej 60 gl. 10 kr.

Nekateri rodoljubi so se v ta namen združili, da bi po izgledu Goriških in Tržaških blagodušnih gospodičin nabirali darove za trak med domačimi dekleti in nabrali so kakor sledi: Olga Makuc 1 gl., Marija Vogrič 1 gl., Katarina Vogrič 50 kr., Franca Vogrič 50 kr., Marija Padovan 50 kr., Gravnar Urša 50 kr., Franca Terpin 1 gl., Marija Koren 1 gl., Katarina Padovan 1 gl., Mizerit Ana 1 gl., Mizerit Franca 2 gl., Mizerit Marija 1 gl., Maraž Jožefa 1 gl., Mužina Marija 1 gl., Klanjšček Jožefa 1 gl., Terčič Ana 1 gl., Ciglič Marija 1 gl., Komac Ana

50 kr., Jakin Marija 50 kr., Kranjc Antonija 50 kr., skupej za trak 16 gl. 50 kr. Lepa hvala dekleta, le tako naprej! Ves denar, ki se je nabral ali ki ga je odbor iz prejšnjih let prihranil, je obrestno naložen v „Ljudski posojilnici“ v Gorici.

Predragi rojaki, poslušajte in uslišite klic društvenega odbora, ki pravi: „nikdo v naši vasi naj ne zaostane, da bi k temu podjetju nič ne delal!“

Vojaških novincev se ima letos na Kranjskem nabrati: 1332 za stalno vojsko, 133 za namestno reservo, 245 za dež. brambo, vkup tedaj 1710; na Koroškem: 898 za stalno vojsko, 90 za namestno reservo in 165 za dež. brambo, vkup tedaj 1153; na Štirskem: 2903 za stalno vojsko, 290 za namestno reservo, 535 za dež. brambo, skupno 3728; na Primorskem: 1529 za stalno vojsko, 153 za namestno reservo, 282 za deželno brambo, vseh tedaj 1964. V imenovanih deželah se torej nabere 8555 vojaških novincev in sicer 6662 za stalno vojsko, 666 za namestno reservo in 1227 za deželno brambo. V okraji Kramniškem (na Gorenjskem) bili bi imeli nabrati 149 vojaških novincev za stalno vojsko, 24 za namestno reservo, 53 pa za deželno brambo, dobili so jih pa le 73 za stalno vojsko, 1 za deželno brambo, za namestno reservo pa nobenega. „Sl. N.“

V Ameriko selijo se nesrečneži iz naše Tur-lanije, da bodo v novi zemlji še bolj nesrečni. Pravijo, da te dni je šlo več sto ljudi iz cervinjanskega (Cervignano) okraja na morje, da se prepeljejo v Brazilijo, kjer jih čaka morda težja usoda od te, katero tukaj prenašajo. V severni Ameriki, posebno v Novem Jorku je težko delo dobiti; nekdanji arečni časi, ko je v Ameriki manjkalo delavcev in so jih zato dobro plačevali, so prešli; zdaj se je nagneto toliko ljudstva v to mesto, da lansko leto jih je živel 180.000 več ali manj o miloščini. Predno bi šel kdo v Ameriko, naj se dobro premisli; bolje je doma potrpeti nego v tujini trpeti, kjer včasih ni pomoči od nobenega kraja.

Za sliko sv. Cirila in Metoda, katero je namenil odbor „Slov. jez.“ postaviti v dovoljenjem cerkvenih predstojnikov v farni cerkvi v Biljani v spomin letošnje tisočletnice, da bi se tam hvala dajala Bogu in svetim našim apostolom ter ljudstvo v slovenski pobožnosti in gorečnosti svet-nike posnemalo, nabirajo se zdaj prostovoljni darovi. Slovenski rodoljubi v Brdih in zunaj Brd so prav lepo prošeni, z darovi podpirati ta blagi namen! Brda so slovenskim deželicam v vojskem in narodnem obziru potrebna ter vredna, da se njim v protubenje kaj žrtvuje. Kolikor višji bo znesek darov, toliko lepša bo slika v spomin. Darove sprejema in objavi č. g. Mihajlko Vuga, kaplan v Biljani. Odbor.

Oznaniło. Občno zborovanje Tolmiskega učiteljskega društva odloženo je valed nepríčkovanj ovir (zarad katerih tudi odpade name-ravana veselica) na 2. dan meseca maja t. l. (V ta namen naj bi se držala šola 1. maja, ki je sicer prost dan, a naj se zató dá prosto 2. maja, ali pa naj se pouk odloži na prihodnji četrtek.) — Društveniki, ki hoté predavati o kakem predmetu, naj naznani to najdalje do 10. aprila t. l. odboru, da bode mogel ta določiti o pravem času bolj potačno dnevni red, ki se pozneje objavi. Nadejati se je, da bodo društveniki, katerim je na srei šolstvo, pa tudi čast in blagor svojega stanu, zdatno sodelovali z odborom.

„Matica Slovenska“ v Ljubljani bo imela v sredo 8. aprila t. l. ob 4. uri popoldne v dvorani čitalnice ljubljanske svoj 20. redni veliki zbor po sledečem sporedu: prvosednikov ogovor; letno poročilo o odborovem delovanju, račun o društvenem nov-čnem gospodarstvu od 1. jan. 1883 do 31. dec. 1884; volitev treh presojevalcev društvenih računov; bilan-ca društvenega premoženja in nasveti zaradi amorti-zacije glavnice dolžne svote; proračun za 1885 in 1886; dopolnilna volitev. Letos izstopijo ti le odbor-nik: Matej Cigale, Andrej Einspieler, Peter Grasselli, Josip Marn, Andrej Praprotnik, dr. Ivan Sust, Matej Vodušek; odstopila sta: Ivan Svetina, Fran Levec. Voliti smejo tudi nenavzoči po pismu.

Društvo „Narodni dom“ v Ljubljani bo imelo svoj letošnji občni zbor še le meseca maja, ker loterijski računi se ne morejo prej skleniti. Naj bi se društvu posrečilo, da bi postavilo trden temelj, na katerem bi se moglo v čast in korist naroda zidati lepo poslopje. Dobro voljo in združenimi močmi se vse doseže, tudi to, kar se zdi na prvi pogled nemogoče. Krepko naprej!

Pojasnilo treba dodati „Poslanemu“ v 11. št. „Soče“. Tu pravi g. dopisnik mej drugim: „Take pisave jaz nisem pričakoval niti od nasprotnikov šolstva, toliko manj pa od katerega učitelja. Ako pa vendar učiteljem dopada, kajti proti se ni nobeden oglasil, neka bude.“ To ni resnično. Učitelji ostro obsojamo g. Vanderčka nepremišljeno „zlobudranje“ v „Edin.“, ki je napérjeno zoper razširjanje naših šol. Tudi ni res, da se nikdo ni „proti oglasil“; kajti uže v 1. listu „Učiteljskega Tovariša“ (od dne 1. januarja t. l.) zavrnil je g. Vanderčka prav odločno sstrudnik temu listu, č. g. — Sliki 89

Izdajatelj in odgovorni urednik: M. KORSIČ. — Tiska: Hilarijanska tiskarna, v Gorici.